

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2018. április 24.*

„Előzetes döntéshozatal – Menekültpolitika – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 4. cikk – 2004/83/EK irányelv – A 2. cikk e) pontja – A kiegészítő védelemre való jogosultság feltételei – A 15. cikk b) pontja – A kérelmező mentális egészségét érintő súlyos sérelem veszélye a származási országába való visszaküldése esetén – A származási országában kínzásnak alávetett személy”

A C-353/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Supreme Court of the United Kingdom (az Egyesült Királyság legfelsőbb bírósága) a Bírósághoz 2016. június 27-én érkezett, 2016. június 22-i határozatával terjesztett elő az

MP

és

a **Secretary of State for the Home Department**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, E. Levits és C. Vajda tanácselnökök, Juhász E., A. Borg Barthet, M. Berger, K. Jürimäe, C. Lycourgos (előadó) és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. szeptember 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- MP képviseletében A. Mackenzie és T. Tridimas barristers, A. Gananathan solicitor és R. Husain QC,
- az Egyesült Királyság kormánya képviseletében S. Brandon, meghatalmazotti minőségben, segítője: B. Lask barrister,
- az Európai Bizottság képviseletében M. Condou-Durande és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: angol.

a főtanácsnok indítványának a 2017. október 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás, 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.) 2. cikke e) pontjának és 15. cikke b) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az MP és a Secretary of State for the Home Department (belügyminiszter, Egyesült Királyság) között, MP menedékjog iránti kérelmének az elutasítása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

Az EJEE

- 3 Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.; a továbbiakban: EJEE) 3. cikke a következőket írja elő:

„Senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezmény

- 4 A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni, New Yorkban 1984. december 10-én aláírt egyezmény (kihirdette: a 1988. évi 3. tvr.; a továbbiakban: kínzás elleni egyezmény) a hatodik preambulumbekzdése szerint azt célozza, hogy „az egész világon növekedjék a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések és bánásmód elleni küzdelem hatékonysága”.
- 5 Ezen egyezmény 2. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:
„(1) Minden részes állam törvényhozási, igazgatási, bírósági és egyéb hatékony intézkedéseket köteles hozni annak érdekében, hogy megakadályozza kínzási cselekmények elkövetését a joghatósága alá tartozó egész területen.
(2) Semmiféle kivételes körülményre, bármi legyen is az, hadiállapot, háborúval fenyegetés, belső politikai bizonytalanság vagy bármely más kivételes állapot, nem lehet hivatkozni a kínzás igazolására.”
- 6 Ezen egyezmény 3. cikke a következőket írja elő:

„(1) Egyetlen részes állam sem köteles kiutasítani, hazatoloncolni vagy kiadni valakit egy másik olyan államnak, ahol nyomós okoknál fogva tartani lehet attól a veszélytől, hogy az illető személyt megkínózzák.

(2) Annak eldöntésére, hogy fennállnak-e ilyen okok, az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük az ügyre vonatkozó minden szempontot, ideértve az adott esetben azt is, hogy az érintett államban rendszeresen, súlyosan, nyilvánvalóan vagy tömeges méretekben megsértik az emberi jogokat.”

7 Ugyanezen egyezmény 14. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Minden részes állam biztosítja jogrendszerében a kínzási cselekmény sértettjének azt a jogot, hogy jóvátételt kapjon, és megfelelő módon méltányos kártalanításban részesüljön, ideértve a lehető legteljesebb mértékű rehabilitációjához szükséges anyagi eszközöket is. Ha a sértett a kínzási cselekmény következtében meghal, jogutódai kártalanításra jogosultak.”

Az uniós jog

A 2004/83 irányelv

8 A 2004/83 irányelv (6) és (25) preambulumbekzdése szerint:

„(6) Ezen irányelv legfőbb célja egyrésztől annak biztosítása, hogy valamennyi tagállamban azonos feltételeket alkalmazzanak a nemzetközi védelemre valóban rászorulóknak beazonosítására, másrésztől annak elősegítése, hogy e személyek valamennyi tagállamban hozzáférhessenek az ellátások egy minimális szintjéhez.

[...]

(25) Meg kell állapítani azon kritériumokat, amelyek alapján a nemzetközi védelmet kérők a kiegészítő védelemre jogosultként ismerhetők el. E kritériumok a tagállamok emberi jogi okmányok alapján fennálló nemzetközi kötelezettségein és a fennálló gyakorlatokon alapulnak.”

9 Ezen irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

e) »kiegészítő védelemre jogosult személy«: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén a 15. cikk szerinti súlyos sérelem elszívődése tényleges veszélyének lenne kitéve; valamint rá a 17. cikk (1) és (2) bekezdése nem vonatkozik, és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni;

[...]”.

10 Az említett irányelv 4. cikkének (4) bekezdése szerint:

„Azon tény, hogy a kérelmező korábban már üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, illetve vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn, komoly alátámasztásul szolgál a kérelmező üldöztetésről való megalapozott félelmének, valamint a súlyos sérelem tényleges veszélyének, kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető, hogy a kérelmezőt nem fogják újból üldözni, illetve hogy a súlyos sérelem veszélye vele szemben már nem áll fenn.”

11 Ugyanezen irányelv 6. cikke a következőket írja elő:

„Az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem forrásai az alábbiak lehetnek:

- a) az állam;
- b) az államot vagy az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó felek vagy szervezetek;
- c) az államtól független szereplők, amennyiben megállapítható, hogy az a) és b) pontban említett szereplők, ideértve a nemzetközi szervezeteket is, nem képesek vagy nem hajlandók az üldöztetéssel, illetve a súlyos sérelemmel szemben a 7. cikk szerint védelmet nyújtani.”

12 A 2004/83 irányelv 15. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

- a) halálbüntetés kiszabása vagy végrehajtása; vagy
- b) kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy
- c) nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy testi épségének súlyos és egyedi fenyegetettsége.”

13 Ezen irányelv 16. cikke értelmében:

„(1) A harmadik ország állampolgárának, illetve a hontalan személynek kiegészítő védelemre való jogosultsága megszűnik, amennyiben a kiegészítő védelem elismeréséhez vezető körülmények megszűntek, vagy olyan mértékben változtak meg, hogy az említett védelem már nem szükséges.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásakor a tagállamoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a körülményekben bekövetkezett változás annyira jelentős és maradandó jellegű-e, hogy a kiegészítő védelemre jogosult személy súlyos sérelemmel szembeni fenyegetettsége már nem megalapozott.”

14 Az említett irányelv 18. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok harmadik ország olyan állampolgárát, illetve olyan hontalan személyt részesítenek kiegészítő védelemben, aki megfelel a II. és V. fejezetben előírt feltételeknek [helyesen: aki megfelel a II. és V. fejezet értelmében kiegészítő védelemre jogosult személyekre vonatkozó feltételeknek].”

A 2008/115/EK irányelv

15 A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.) 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az irányelv végrehajtása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak

- a) a gyermek mindenekfelett álló érdekeire,
- b) a családi életre,

c) az érintett harmadik országbeli állampolgár egészségi állapotára,
és tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 16 MP Srí Lanka-i állampolgár, aki 2005 januárjában érkezett az Egyesült Királyság területére, és engedélyben részesült arra vonatkozóan, hogy diákként 2008. szeptember 30-ig az Egyesült Királyság területén tartózkodjon.
- 17 MP 2009. január 5-én menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő, lényegében azzal az indokkal, hogy a Srí Lanka-i biztonsági erők fogva tartották és megkínózták a „Tamil Eelam Felszabadító Tigrisei” szervezetben fennálló tagsága miatt, és a Srí Lankába való visszatérése esetén ugyanezen oknál fogva további rossz bánásmód veszélye fenyegeti.
- 18 E kérelmet az illetékes nemzeti hatóság a 2009. február 23-i határozattal elutasította, mivel nem ismerte el, hogy MP a Srí Lanka-i hatóságok számára továbbra is jelentőséggel bírna, vagy hogy az országába való visszatérése esetén újabb rossz bánásmódnak lenne kitéve.
- 19 MP e határozattal szemben keresetet indított az Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (másodfokú bíróság [bevándorlási és menekültügyi tanács], Egyesült Királyság) előtt. Ezen utóbbi bíróság orvosi bizonyítékokkal rendelkezett arra vonatkozóan, hogy a felperesen kínzás utóhatásai mutatkoznak, súlyos poszttraumatikus stressz szindrómában és súlyos depresszióban szenved, nagymértékben hajlamos öngyilkosságra, és vélhetőleg komolyan elhatározta, hogy véget vet az életének, ha vissza kell térnie Srí Lankára.
- 20 Az Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (másodfokú bíróság [bevándorlási és menekültügyi tanács]), bár elismerte, hogy az alapügy felperesében valós félelmet kelt a Srí Lankára való visszatérés gondolata, és a múltban elszenvedett kínzások miatt még az Egyesült Királyságban is nehezen bízik hivatalos személyekben vagy működik együtt velük, elutasította MP keresetét a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezményen (*Recueil des traités des Nations unies* [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.; kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.) és a 2004/83 irányelven alapuló részében. E bíróság ugyanis nem ismerte el azt, hogy MP a Srí Lanka-i hatóságok számára továbbra is jelentőséggel bírhat.
- 21 Az említett bíróság ugyanakkor helyt adott MP keresetének az EJEE 3. cikkén alapuló részében. Lényegében megállapította, hogy ha MP-t visszaküldenék Srí Lankába, ezen ország egészségügyi intézményeire bíznák, és egész Srí Lankán csupán 25 gyakorló pszichiáter van, és bár léteznek a mentális egészségre szakosodott létesítmények, a United Kingdom Border Agency (az Egyesült Királyság határrendészeti hivatala) feljegyzéséből az tűnik ki, hogy a mentális egészségre költött pénz valójában csupán a főbb városokban működő, nagy intézményekhez kerül, amelyek hozzáférhetetlenek és nem biztosítanak megfelelő ellátást a mentális betegségekben szenvedő személyek számára. E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy bár MP elvben visszaküldhető Srí Lankára anélkül, hogy önmagában ezáltal sérelem érné, amint odaér, a Srí Lanka-i mentális egészségügyi problémákra szakosodott intézményekhez kerül, így mentális betegségének súlyosságára tekintettel, és figyelembe véve, hogy nincs lehetősége az e betegséghez megfelelő ellátás igénybevételére, e visszaküldés ellentétes az EJEE 3. cikkével.
- 22 Az Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (másodfokú bíróság [bevándorlási és menekültügyi tanács]) határozatát helyben hagyta a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (fellebbviteli bíróság [Anglia és Wales] [polgári kollégium], Egyesült Királyság) ítélete. Ezen

utóbbi bíróság megállapította, hogy a 2004/83 irányelvnek nem célja az EJEE 3. cikke szerinti olyan esetek lefedése, amelyekben a kockázat egészségügyi vagy öngyilkossággal függ össze, nem pedig üldöztetéssel.

- 23 MP ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. E bíróság megállapítja, hogy az említett fellebbezés azt a kérdést veti fel, hogy MP részesülhet-e a 2004/83 irányelv 2. és 15. cikkében előírt kiegészítő védelmi jogállásban.
- 24 MP azzal érvel, hogy az Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (másodfokú bíróság [bevándorlási és menekültügyi tanács]) és a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (fellebbviteli bíróság [Anglia és Wales] [polgári kollégium]) a 2004/83 irányelv hatályát érintően túlságosan szűk értelmezést alkalmazott. Mivel a mentális betegsége nem tekinthető természetes eredetűnek, hiszen az a Srí Lanka-i hatóságok kínzásának az eredménye, álláspontja szerint részesülnie kellett volna a kiegészítő védelmi jogállásban, tekintettel az e hatóságok által a múltban vele szemben alkalmazott rossz bánásmódra, és az ilyen rossz bánásmód utóhatásainak a gyógyításához rendelkezésre álló egészségügyi infrastruktúra elégtelenségére. Ezzel szemben irreleváns, hogy már nem fenyegeti a jelenlegi egészségi állapotát okozó rossz bánásmód megismétlődésének veszélye.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint e kérdéstről még nem határozott pontosan sem a Bíróság konkrétan a 2014. december 18-i M’Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452) ítéletben, sem az Emberi Jogok Európai Bírósága.
- 26 E körülmények között a Supreme Court of the United Kingdom (az Egyesült Királyság legfelsőbb bírósága) úgy határozott, hogy ez eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A 2004/83 irányelv 15. cikkének b) pontjával összefüggésben értelmezett 2. cikkének e) pontja magában foglalja-e származási országába való visszaküldése esetén a kérelmező fizikai vagy mentális egészségét érintő súlyos sérelem tényleges veszélyét, amely olyan korábbi kínzás vagy embertelen vagy megalázó bánásmód eredménye, amelyért a származási ország felelős?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 27 A 2004/83 irányelv 18. cikke értelmében a tagállamok harmadik ország olyan állampolgárát részesítik kiegészítő védelemben, aki megfelel az ilyen védelemre jogosult személyekre vonatkozó feltételeknek.
- 28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ezen irányelv 2. cikkének e) pontja értelmében valamely harmadik országbeli állampolgár csak abban az esetben részesülhet kiegészítő védelemben, ha megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába való visszatérése esetén az említett irányelv 15. cikkében meghatározott három típusba tartozó súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i M’Bodj ítélet, C-542/13, EU:C:2014:2452, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 A 2004/83 irányelv 15. cikkében meghatározott súlyos sérelmek között szerepel e cikk b) pontjában a kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban.
- 30 E kontextusban először is meg kell állapítani, hogy az a körülmény, hogy az érintett személy a múltban a származási országa hatóságai által elkövetett kínzási cselekmények áldozata volt, önmagában nem igazolhatja, hogy e személy kiegészítő védelemben részesüljön olyan időpontban, amikor már nem áll fenn annak a tényleges veszélye, hogy az ezen országba való visszaküldése esetén e kínzási cselekmények megismétlődnek.

- 31 A 2004/83 irányelv 2. cikkének e) pontja értelmében ugyanis a kiegészítő védelem rendszerének célja az, hogy az egyént megvédje a származási országba való visszaküldés esetén bekövetkező súlyos sérelem tényleges veszélyétől, ami azt vonja maga után, hogy megalapozott okokból feltételezhetőnek kell lennie, hogy az érintett személy az ezen országba való visszaküldés esetén ilyen veszélynek van kitéve.
- 32 Ezt az értelmezést alátámasztja a 2004/83 irányelv általános rendszere is.
- 33 Ugyanis bár a 2004/83 irányelv 4. cikkének (4) bekezdése értelmében a korábbi súlyos sérelmek megtörténte komoly alátámasztásául szolgál annak, hogy a kérelmező tekintetében fennáll az újbóli súlyos sérelmek tényleges veszélye, ugyanezen rendelkezés pontosítja, hogy ez alól kivételt jelent, ha alapos okból feltételezhető, hogy a múltban elszenvedett súlyos sérelmek nem ismétlődnek meg, vagy nem folytatódnak.
- 34 Ezenfelül ezen irányelv 16. cikke szerint a kiegészítő védelem megszűnik, amennyiben az annak elismeréséhez vezető körülmények megszűnnek, vagy olyan mértékben változtak meg, hogy az említett védelem már nem szükséges.
- 35 Másodszor azonban meg kell azonban állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a Bírósághoz benyújtott iratokban szereplő információk szerint egy olyan harmadik országbeli állampolgárt érint, akire nemcsak az igaz, hogy a múltban a származási országának a hatóságai által elkövetett kínzási cselekmények áldozata volt, hanem ezenfelül az is, hogy még ha többé nem is áll fenn annak a veszélye, hogy az ezen országba való visszaküldés esetén újból ilyen cselekményeknek lesz kitéve, e múltbeli kínzási cselekmények következményeként jelenleg is még mindig komoly pszichológiai utóhatásokat szenved el, melyek a kellőképpen alátámasztott orvosi megállapítások szerint a származási országba való visszaküldés esetén jelentős mértékben súlyosbodnának, és fennáll annak a komoly veszélye, hogy ezen állampolgár öngyilkosságot követ el.
- 36 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 2004/83 irányelv 15. cikkének b) pontját az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 4. cikkében előírt jogok tiszteletben tartásával kell értelmezni és alkalmazni, mely utóbbi rendelkezés az Uniónak és tagállamainak egyik alapvető értékét fejezi ki, és abszolút jelleget ölt, mivel ezen érték szorosan összefügg a Charta 1. cikkében rögzített emberi méltóság tiszteletben tartásával (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 85–87. pont; 2017. február 16-i C. K. és társai ítélet, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 59. pont).
- 37 Ezenfelül emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 52. cikkének (3) bekezdése szerint amennyiben e Charta 4. cikkében biztosított jogok megfelelnek az EJEE 3. cikkében biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az EJEE említett 3. cikkében szerepelnek.
- 38 Márpedig az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 3. cikkével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a természetes módon bekövetkező betegség által okozott akár fizikai, akár lelki szenvedés tartozhat e cikk hatálya alá abban az esetben, ha azt súlyosbítja vagy súlyosbíthatja valamely olyan bánásmód, amely a fogva tartás, a kiutasítás vagy más olyan intézkedések körülményeiből ered, amelyekért a hatóságok felelősnek tekinthetők, feltéve, hogy az ebből eredő szenvedés eléri az e cikkben megkövetelt súlyosság minimális mértékét (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2016. december 13., Paposhvili kontra Belgium, CE:ECHR:2016:1213JUD004173810, 174. és 175. §; 2017. február 16-i C. K. és társai ítélet, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 68. pont).
- 39 Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint ugyanezen súlyossági mértéknek kell fennállnia ahhoz, hogy az EJEE 3. cikke akadályát képezze annak, hogy kiutasítsanak egy olyan személyt, akinek a betegsége nem természetes úton következett be, abban az esetben, ha az, hogy e

személynek a kiutasítás esetén nem áll rendelkezésére ellátás, nem annak az államnak a szándékos cselekményéből vagy mulasztásából ered, amelybe e személyt visszaküldik (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2013. január 29., S. H. H. kontra Egyesült Királyság, CE:ECHR:2013:0129JUD006036710, 89. §).

- 40 Ami konkrétan az EJEE 3. cikke megsértésének a kiváltásához megkövetelt súlyossági mértéket illeti, az Emberi Jogok Európai Bíróságának újabb ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy e rendelkezéssel ellentétes az olyan, súlyosan beteg személy kiutasítása, akinek esetében fennáll az azonnali halál veszélye, vagy akinek esetében alapos okkal feltételezhető, hogy bár az azonnali halál veszélye nem áll fenn, a megfelelő kezeléseknél a célországban fennálló hiánya vagy hozzáférhetetlensége miatt felmerül annak a tényleges veszélye, hogy e személy az egészségi állapot súlyos, gyors és visszafordíthatatlan romlásának lesz kitéve, amely intenzív szenvedésekkel jár, vagy az élettartam jelentős csökkenését okozza (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2016. december 13., Paposhvili kontra Belgium, CE:ECHR:2016:1213JUD004173810, 178. és 183. §).
- 41 Ugyanezen szemszögből a Charta 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a különlegesen súlyos mentális vagy testi betegségben szenvedő, harmadik országbeli állampolgár kiutasítása e cikk értelmében embertelen vagy megalázó bánásmódnak minősül, ha e kiutasítás e személy egészségi állapota jelentős és orvosolhatatlan romlásának tényleges és bebizonyosodott kockázatát vonja maga után (lásd analógia útján: 2017. február 16-i C. K. és társai ítélet, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 74. pont). Ugyanezen következtetést lehet levonni a Charta 19. cikke (2) bekezdésének az alkalmazása keretében, amely rendelkezés szerint senki sem toloncolható ki olyan államba, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy embertelen vagy megalázó bánásmódnak vetik alá.
- 42 A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy különösen amikor súlyos pszichiátriai betegségről van szó, nem lehet megállni kizárólag az érintett személynek a tagállamból a harmadik országba való fizikai átszállításából eredő következményeknél, hanem a kiutasításból eredő jelentős és orvosolhatatlan következmények összességét is figyelembe kell venni (lásd analógia útján: 2017. február 16-i C. K. és társai ítélet, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 76. pont). Ehhez a kínzásra és az embertelen vagy megalázó bánásmódra vonatkozóan a Charta 4. cikkében előírt tilalomnak az alapvető fontosságára tekintettel hozzá kell fűzni, hogy különleges figyelmet kell szentelni az olyan személyek fokozott sebezhetőségének, akiknek a pszichológiai szenvedését, mely kiutasítás esetén súlyosbodhat, a származási országban elszenvedett kínzás vagy embertelen vagy megalázó bánásmód okozta.
- 43 Következésképpen a Chartának az EJEE 3. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkével és 19. cikkével az EJEE 3. cikkével összefüggésben értelmezett (2) bekezdésével ellentétes egy harmadik országbeli állampolgár valamely tagállam általi kiutasítása abban az esetben, ha e kiutasítás lényegében azon mentális problémák jelentős és orvosolhatatlan súlyosbodásához vezetne, amelyekben e személy szenved, különösen, ha – amint a jelen ügyben is – e súlyosbodás e személynek magát az életét veszélyeztetné.
- 44 Ezenfelül a Bíróság már megállapította, hogy az ilyen kivételes esetekben a harmadik országbeli, súlyos betegségben szenvedő állampolgárnak a megfelelő kezelést nyújtani nem tudó országba való kiutasítása sértheti a visszaküldés tilalmának elvét, és így a 2008/115 irányelvnek a Charta 19. cikkével összefüggésben értelmezett 5. cikkét (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 48. pont).
- 45 Ugyanakkor az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből az következik, hogy a nemzeti bíróságok megállapították, hogy az EJEE 3. cikkével ellentétes, ha MP-t az Egyesült Királyságból Srí Lankába visszaküldik. A jelen ügy tehát nem a kiutasítással szembeni, az EJEE 3. cikke értelmében az adott személynek az embertelen vagy megalázó bánásmódnak való kiszolgáltatására vonatkozó tilalomból származó védelmet érinti, hanem azt a külön kérdést, hogy a fogadó tagállam köteles-e megadni a 2004/83 irányelv alapján a kiegészítő védelmi jogállást az olyan harmadik országbeli állampolgárnak,

- akit a származási országának a hatóságai kínzásnak vetettek alá, melynek a súlyos pszichológiai utóhatásai jelentősen súlyosbodhatnak az említett országba való visszaküldés esetén, felvetve az öngyilkosság komoly veszélyét is.
- 46 Az is igaz, hogy a Bíróság már megállapította, hogy az a körülmény, hogy az EJEE 3. cikkével, amint az a jelen ítélet 39-41. pontjában megállapításra került, igen kivételes esetekben ellentétes az, ha egy súlyos betegségben szenvedő, harmadik országbeli állampolgárt kiutasítanak egy olyan országba, amelyben nem állnak rendelkezésre megfelelő kezelések, nem jelenti azt, hogy a 2004/83 irányelv értelmében vett kiegészítő védelem alapján engedélyezni kell valamely tagállamban való tartózkodását (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i M'Bodj ítélet, C-542/13, EU:C:2014:2452, 40. pont).
- 47 Meg kell azonban állapítani, hogy a 2014. december 18-i M'Bodj ítélet (C-542/13, EU:C:2014:2452) alapjául szolgáló ügytől eltérően, amely egy olyan harmadik országbeli állampolgárt érintett, aki a tartózkodás szerinti tagállamban agresszió áldozatává vált, a jelen ügy egy olyan, harmadik országbeli állampolgárt érint, aki a származási országa hatóságai által elkövetett kínzási cselekmények áldozata volt, és aki a kellőképpen alátámasztott orvosi megállapítások szerint továbbra is olyan poszttraumatikus utóhatásokban szenved, amelyek az ezen országba való visszaküldés esetén jelentősen és orvosolhatatlanul súlyosbodhatnak, felvetve magának az életének a veszélyeztetését.
- 48 E körülmények között az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben lévő harmadik országbeli állampolgár jelenlegi egészségi állapotának az oka, azaz a származási ország hatóságai által a múltban elkövetett kínzási cselekmények, csakúgy, mint a pszichiátriai problémáinak az ezen származási országba való visszaküldés esetén bekövetkező jelentős súlyosbodása, amely azon pszichológiai traumának az eredménye, amelyben továbbra is szenved e kínzási cselekmények miatt, releváns tényezők a 2004/83 irányelv 15. cikke b) pontjának az értelmezése szempontjából.
- 49 Az ilyen jelentős súlyosbodás azonban önmagában nem tekinthető az említett állampolgárral szemben a származási országában alkalmazott, az említett irányelv 15. cikkének b) pontja értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmódnak.
- 50 E tekintetben, amint azt az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kéri, meg kell vizsgálni, hogy milyen hatással járhat az, hogy az érintett személy származási országában hiányzik az ezen ország hatóságai által elkövetett kínzási cselekményekből származó fizikai vagy mentális utóhatások kezelésére alkalmas ellátási infrastruktúra.
- 51 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már megállapította, hogy a 2004/83 irányelv 15. cikkének b) pontjában említett súlyos sérelmek nem származhatnak pusztán a származási ország egészségügyi rendszerének az általános hiányosságából. A súlyos betegségben szenvedő, harmadik országbeli állampolgár egészségi állapota romlásának az amiatt felmerülő veszélye, hogy a származási országban nem állnak rendelkezésre megfelelő kezelések, anélkül hogy e harmadik országbeli állampolgár egészségügyi ellátásának szándékos megvonásáról lenne szó, nem elegendő ahhoz, hogy ez a harmadik országbeli állampolgár kiegészítő védelemben részesüljön (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i M'Bodj ítélet, C-542/13, EU:C:2014:2452, 35. és 36. pont).
- 52 Annak értékeléséhez, hogy az olyan harmadik országbeli állampolgár esetében, akit a múltban a származási országának a hatóságai megkínzottak, az ezen országba való visszaküldés esetén felmerül-e annak a tényleges veszélye, hogy az e hatóságok által elkövetett kínzási cselekmények fizikai vagy mentális utóhatásainak a kezelésére alkalmas ellátásokat szándékosan megvonják tőle, a jelen ítélet 50. pontjában és a 2004/83 irányelv (25) preambulumbekzdésében kifejtettek tekintetével, mely utóbbi szerint a kiegészítő védelem megadására vonatkozó kritériumokat az emberi jogokra vonatkozó nemzetközi egyezmények alapján állapítják meg, figyelembe kell venni a kínzás elleni egyezmény 14. cikkét.

- 53 E rendelkezés szerint minden részes állam biztosítja jogrendszerében a kínzási cselekmény sértettjének azt a jogot, hogy jóvátételt kapjon, ideértve a lehető legteljesebb mértékű rehabilitációjához szükséges anyagi eszközöket is.
- 54 E tekintetben azonban meg kell állapítani, hogy a 2004/83 irányelv által végrehajtott mechanizmusok a kínzás elleni egyezmény céljaitól eltérő célokat követnek, és az abban foglaltaktól világosan elkülönülő védelmi mechanizmusokat vezetnek be (lásd analógia útján: 2014. január 30-i Diakité ítélet, C-285/12, EU:C:2014:39, 24. pont).
- 55 Így, amint az a hatodik preambulumbekzdéséből és a 2. cikkéből kitűnik, a kínzás elleni egyezmény célja az, hogy az egész világon növekedjék a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések és bánásmód elleni küzdelem hatékonysága, megakadályozva azok elkövetését. Ezzel szemben a 2004/83 irányelv fő célja, amint azt annak (6) preambulumbekzdése megfogalmazza, egyrésztől annak biztosítása, hogy valamennyi tagállamban azonos feltételeket alkalmazzanak a nemzetközi védelemre valóban rászorulókat beazonosítására, másrésztől annak elősegítése, hogy e személyek valamennyi tagállamban hozzáférhessenek az ellátások egy minimális szintjéhez. Ami konkrétan a kiegészítő védelemben részesülőket illeti, ezen irányelv azon személyek tekintetében, akik nem minősülhetnek menekültnek, de akik esetében fennáll annak a veszélye, hogy a származási országba való visszatérés esetén többek között kínzást vagy embertelen, illetve megalázó bánásmódot szenvednek el, a tagállamok területén hasonló védelmet kíván nyújtani, mint amelyet a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies* [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.; kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.) elismer.
- 56 Így az MP-jéhez hasonló helyzetben lévő, harmadik országbeli állampolgár azon lehetősége, hogy a kiegészítő védelmi rendszerben részesüljön, nem származhat a kínzás elleni egyezmény 14. cikkének az említett állampolgár származási országa általi bármely megsértéséből, máskülönben figyelmen kívül maradnának a két rendszer saját területei.
- 57 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróságnak kell valamennyi aktuális és releváns információs tényező – többek között az emberi jogokat védő nemzetközi szervezetek és nem kormányzati szervezetek jelentései – alapján megvizsgálnia, hogy a jelen ügyben MP esetében felmerülhet-e, hogy a származási országába való visszaküldés esetén ki lesz téve annak a veszélynek, hogy szándékosan megvonják tőle az említett ország hatóságai által elkövetett kínzási cselekmények fizikai és mentális utóhatásainak a kezelésére alkalmas ellátásokat. Ez az eset állna fenn többek között akkor, ha olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, amelyeket az jellemez, hogy a harmadik ország állampolgára öngyilkosságot követhet el a származási országának a hatóságai által vele szemben elkövetett kínzási cselekményekből származó trauma miatt, nyilvánvaló lenne, hogy e hatóságok a kínzás elleni egyezmény 14. cikkéből származó kötelezettségük ellenére nem képesek arra, hogy e személy rehabilitációját biztosítsák. Ilyen veszély merülhet fel továbbá abban az esetben, ha úgy tünne, hogy az említett hatóságok az egészségügyi ellátások hozzáférése tekintetében hátrányosan megkülönböztető magatartást tanúsítanak, amely bizonyos etnikai csoportok vagy bizonyos személykategóriák tekintetében, amelyekbe MP is beletartozik, megnehezítően hat az e hatóságok által elkövetett kínzási cselekmények fizikai vagy mentális utóhatásainak a kezelésére alkalmas ellátásokhoz való hozzáférésre.
- 58 A fentiekből az következik, hogy a 2004/83 irányelv 2. cikkének e) pontját és 15. cikkének b) pontját a Charta 4. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az olyan harmadik országbeli állampolgár, akit a múltban a származási országa hatóságai megkínzóztak, és akinek esetében az ezen országba való visszaküldés esetén már nem áll fenn a kínzás veszélye, de akinek a fizikai és pszichológiai állapota ilyen visszaküldés esetén súlyosan megromolhat, és fennáll annak a komoly veszélye, hogy ezen állampolgár öngyilkosságot követ el a vele szemben elkövetett kínzási cselekményekből származó trauma miatt, kiegészítő védelmi jogállásra jogosult abban az esetben, ha fennáll annak a tényleges

veszélye, hogy az említett országban szándékosan megvonják tőle az említett kínzási cselekmények fizikai vagy mentális utóhatásainak a kezelésére alkalmas ellátásokat, aminek teljesülését a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia.

A költségekről

- 59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv 2. cikkének e) pontját és 15. cikkének b) pontját az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az olyan harmadik országbeli állampolgár, akit a múltban a származási országa hatóságai megkínzóztak, és akinek esetében az ezen országba való visszaküldés esetén már nem áll fenn a kínzás veszélye, de akinek a fizikai és pszichológiai állapota ilyen visszaküldés esetén súlyosan megromolhat, és fennáll annak a komoly veszélye, hogy ezen állampolgár öngyilkosságot követ el a vele szemben elkövetett kínzási cselekményekből származó trauma miatt, kiegészítő védelmi jogállásra jogosult abban az esetben, ha fennáll annak a tényleges veszélye, hogy az említett országban szándékosan megvonják tőle az említett kínzási cselekmények fizikai vagy mentális utóhatásainak a kezelésére alkalmas ellátásokat, aminek teljesülését a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia.

Aláírások